

MONDZORG

BIJ HUNTINGTONPATIËNTEN

Rita Muyldermans (Red.)

Met medewerking van leden van de werkgroep
logopedie:

Stephanie Coppens, Peggy Declerck, Eva
Schueremans, Charlotte Staes, Raf Van Der
Auwera, Lieselot Van Hool

Een uitgave van de HUNTINGTON LIGA vzw
2018

Inleiding

In 2015 stelde de werkgroep het document 'Slikproblemen bij huntingtonpatiënten' op, waarin werd aangehaald dat een goede mondzorg moet behouden blijven. Een goede mondzorg voorkomt infectie van de mond en vermindert het risico op slikpneumonie (**bron**).

In dit document trachten we de aandacht specifiek te richten op de mond- en tandzorg bij deze doelgroep. De tanden van iemand met de ziekte van Huntington (HD) zijn niet anders dan van een gezond persoon. Hoewel ze normaliter evenveel kans hebben op tand- en tandvleesproblemen, zijn er echter meer personen met HD met tandproblemen. Er treden pathologische veranderingen in de mondholte op ten gevolge van onder meer medicatie om de ziekte te behandelen, etiologie van gingivitis, paradontitis en cariërs (Saft, Andrich, Müller, Becker & Jackowski, 2013). Daarnaast zijn ze ook onvoldoende in staat om onafhankelijk een efficiënte mondhygiëne te onderhouden ten gevolge van motorische problemen (Jackowski, Andrich, Kappeler, Zöllner, Jöhren & Muller, 2001). Dit uit zich in moeilijkheden met het poetsen van tanden. Ook andere zaken zoals xerostomie hebben een negatieve invloed op de mondhygiëne.

Saft, Andrich, Müller, Becker en Jackowski (2013) vermoeden dat een aantasting van de mondgezondheid mogelijk reeds in een premanifest stadium aanwezig is gezien ze geen correlatie vonden tussen gebitstatus en duur van de ziekte.

Mondzorg lijkt ons dan ook een essentieel element in de zorg voor personen met HD. De mantelzorger of verzorgende dient geïnformeerd en ondersteund te worden om de mondzorg thuis dagelijks op te volgen.

Dit document omvat 1) een anamnese-/ observatielijst om problemen in kaart te brengen; 2) een protocol om advies te formuleren en 3) algemene richtlijnen geformuleerd vanuit ervaring van de leden van de werkgroep.

Anamnese- / observatielijst mondzorg

Naam:

Datum:

Overzicht medicatie:

Orale structuren

1. Lippen

Bovenlip	normaal	aangetast, meer bepaald: ...
Onderlip	normaal	aangetast, meer bepaald: ...
Mondhoeken	normaal	gescheurd: links – rechts – langs beide kanten

2. Tong

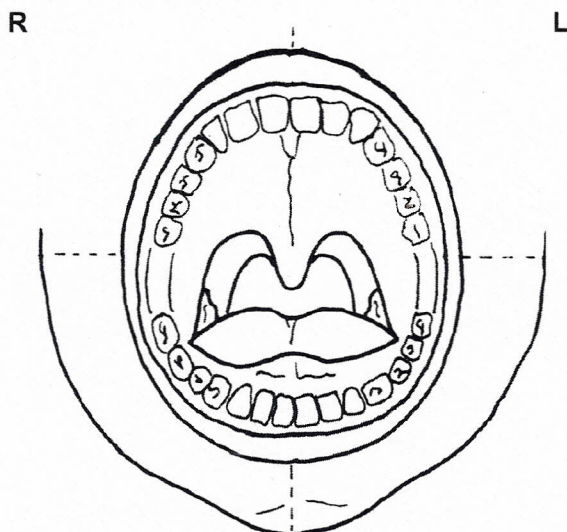
Tongblad	normaal	aangetast, meer bepaald: ...
----------	---------	------------------------------

3. Gebit

Volledig eigen gebit		
- onderaan	ja	Nee: kunstgebit – stifttanden – niets
- bovenaan	ja	Nee, kunstgebit – stifttanden – niets
Toestand		
- onderaan	volledig - gezond	onvolledig - ongezond ^(*)
- bovenaan	volledig - gezond	onvolledig - ongezond ^(*)

(*) Duid op onderstaand schema aan welke tanden er ontbreken en welke tanden een ongezond indruk geven

Schema overgenomen uit Kalf, J.G., & de Swart, B.J.M. (2007). Handleiding 'Radboud Oraal Onderzoek'. Nijmegen: UMC St Radboud.

Mondgeur	normaal	vies
Tandvlees	gezond	dik – ontstoken – bloedend
Pijnbeleving	meldt geen pijn	meldt pijn
Speeksel	normaal	te weinig – speekselvloed
Residu	proper	voedselresten
Mag tandextractie? (cfr. bloedverdunners)	ja	nee
Bruxisme	ja	nee

Kunstgebit		
Draaggewoonten	wordt regelmatig gedragen	wordt tijdelijk gedragen (< 2 uur per dag)
Passend ^{voor} - onderaan	goed vastzittende prothese	prothese zit los en er is kleefstof nodig
Passend ^{voor} - bovenaan	goed vastzittende prothese	prothese zit los en er is kleefstof nodig

Gebitsverzorging		
1. Algemeen		
Tandenborstel	gewoon	elektrisch
Andere:		
Tandpasta	gewoon	speciale tandpasta, nl.:
Mondspoelen	mogelijk	niet mogelijk
Gebruik spoelmiddel	nee	ja, nl.: aangelengd met water – puur
Andere gebruikte materialen:		
Frequentie van poetsen	 keer / dag	
Tijdstip poetsen (meerdere antwoorden mogelijk)	ochtend avond	middag
Producten op medisch voorschrift:		

2. Indien zelf poetsen		
Initiatiefname tot mondverzorging	ja	nee
Hanteren tandenborstel	ja	nee
Effectieve poetsbewegingen	ja	nee
Worden alle elementen/delen in de mond bereikt?	ja	nee
Duur poetsen	≥ 1 minuut	< 1 minuut
3. Hulp bij gebitsverzorging		
Zelfstandig poetsen	ja	nee
Zelfstandig poetsen mits verbale sturing	ja	nee
Beperkte hulp nodig	ja	nee
Volledige hulp nodig	ja	nee
Weigeren van mondverzorging	ja	nee

Mondzorg protocol

Naam :

Datum : / /

Mondverzorgingsrisico : ☐ hoog ☐ midden
 ☐ laag, omwille van.....

Tandextractie toegelaten? ☐ ja ☐ neen

Mondhygiëne: gewone aandacht voor ☐ tanden
 ☐ tong
 ☐ prothese
 ☐ andere:.....

speciale aandacht voor ☐ tanden
 ☐ tong
 ☐ prothese
 ☐ andere:.....

info verzameld op basis van document 'vraagstelling mondzorg'					
eigen gebit:	X	poetsen:		Prothese boven:	/
toestand:	schoon	tandenborstel	nl	Prothese onder:	/
tandplak:	/	tandpasta:	nl	verzorgd:	
tandbederf	/	frequentie:	2	verwaarloosd:	
mondgeur:	X	mondspoelen:	dentio	versleten:	
tandvleesproblemen:	/	andere:		barst:	
mate van begeleiding:	zelfst, met verbale sturing, nadien als bgld overnemen				
attitude cliënt:					
bijzondere problemen:					
specifieke aandachtspunten:	om over te nemen naast haar staan, kraan in de badkamer steeds dichtdraaien				

Stephanie Coppens 26/3/2018 19:37
Opmerking [1]: Nog afstemmen op anamnese-/ observatielijst
 + notities van bewoonster Peggy verwijderen
 ☺

		x	Tijdstip/ freq (MO,MI,AV)	Door wie (C, C+B,B)
	Wat is nodig?			
Tanden	Tandenborstel manueel			
	Tandenborstel elektrisch			
	Tandpasta: normaal			
	Tandpasta speciaal:...			
	Cliënt gewoon met water laten spoelen			
	Mondspoeling naam:...			
	aangelengd met water			
	puur			
	Tandzijde			
	Gaas			
	Andere:...			
	Positie begeleiding:...			
Tong	Tandenborstel			
	Tongschraper			
Mucosa	Behandeling:...			
Prothese	Protheseborstel			
	Speciale reiniging:...			
	Bewaren: droog			
	nat			
Attitude	Gemotiveerd, neemt zelf initiatief			
	Moet gestimuleerd of herinnerd worden			
	Andere maatregelen:			
Specifieke aandachtspunten:				

MO: 's morgens, MI: 's middags, AV: 's avonds

C: cliënt, B: begeleider, C+B: cliënt met hulp van de begeleider

Algemene richtlijnen

Literatuur

Jackowski, J., Andrich, J., Kappeler, H., Zöllner, A., Johren, P., & Muller, T. (2001). Implant-supported denture in a patient with Huntington's disease: interdisciplinary aspects. *Special Care in Dentistry*; 21(1); 15–20. <https://doi.org/10.1111/j.1754-4505.2001.tb00218.x>

Kalf, J.G., & de Swart, B.J.M. (2007). Handleiding 'Radboud Oraal Onderzoek'. Nijmegen: UMC St Radboud.

Saft, C., Andrich, E.J., Müller, T., Becker, J., & Jackowski, J. (2013). Oral and dental health in Huntington's disease – an observational study. *BMC Neurology*; 13 (114); 1-5. <https://doi.org/10.1186/1471-2377-13-114>

